

ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ

Հասարակական կարգի եւ
բարոյականութեան դէմ ուղղված
հանցագործութիւնները

Արդարադատութեան ակադեմիա
2022

Հոդված 297. Խուլիգանությունը

(2003թ. քր.օր.՝ հոդված 258)

1. Խուլիգանությունը՝ հասարակության նկատմամբ անհարգալից կամ իրավական կամ բարոյական նորմերի նկատմամբ բացահայտ արհամարհական վերաբերմունք ցուցաբերելը, որը դրսեւորվել է անձին ստորացնելով կամ մարդկանց անդորրը հայիոյանքներով կամ անպարկեշտ արտահայտություններով կամ նույն եղանակներով միջոցառումներ կամ արարողություններ խափանելով կամ հիմնարկների կամ կազմակերպությունների բնականոն աշխատանքը խոչընդոտելով՝

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) մի խումբ անձանց կողմից,

2) անօգնական վիճակում գտնվողի նկատմամբ կամ

3) տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաներն օգտագործելով՝

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է զենքի կամ մարմնական վնասվածք պատճառելու համար նախապես պատրաստված կամ հարմարեցված առարկայի կամ միջոցի գործադրմամբ կամ դրա գործադրման սպառնալիքով՝

Չորդված 297. ԽՈՒԼԻԳԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

(2003թ. քր.օր.-ի հոդված 258)

ԽՈՒԼԻԳԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՂԵՐԱԵԼՈՐՈՒՄ Է

1. անձին ստորացնելով

2. հայիոյանքներով կամ անպարկեշտ արտահայտություններով՝

ա) մարդկանց անդորրը խափանելով

բ) միջոցառումներ կամ արարողություններ խափանելով

գ) հիմնարկների կամ կազմակերպությունների բնականոն աշխատանքը խոչընդոտելով

Հոդված 298. Կավատությունը

(2003թ. քր.օր.-ի հոդված 261)

1. Կավատությունը՝ շահադիտական նպատակով կամ այլ ստոր դրդումներով այլ անձի պոռնկությունը զբաղվելուն ներգրավելը կամ հակելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 188-րդ (Մարդու թրաֆիքինգը կամ շահագործումը) կամ 189-րդ (Երեխայի կամ անօգնական վիճակում գտնվողի թրաֆիքինգը կամ շահագործումը) հոդվածով նախատեսված հանցանքների հատկանիշները

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) հղի կնոջ նկատմամբ,

2) **հանցավորից նյութական կամ այլ կախվածության մեջ գտնվող անձի նկատմամբ,**

3) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

4) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով

3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից

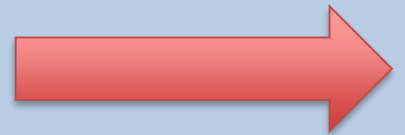
Հոդված 299. Պոռնկությանը զբաղվելուն նպաստելը (2003թ. քր.օր.-ի հոդված 262)

1. Պոռնկությանը զբաղվելուն նպաստելը՝ պոռնկությանը զբաղվելու համար հաստատություն ստեղծելը, ղեկավարելը կամ պահելը կամ հանրային հաստատությունը նույն նպատակով շահագործելը կամ այլ անձի պոռնկությանը զբաղվելու համար բնակարան, շինություն, ավտոմեքենա կամ այլ կացարան [տրամադրելը](#) (2003թ. քր.օր.՝ [պարբերաբար տրամադրելը](#)), եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 298-րդ հոդվածով նախատեսված հանցանքի հատկանիշները
2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝
 - 1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությանը կամ
 - 2) իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունն օգտագործելով՝
3. Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից՝

Հոդված 300. Պոռնկագրական նյութեր կամ առարկաներ պատրաստելը, տարածելը կամ պահպանելը (2003թ. քր.օր.-ի հոդված 263)

1. Անորոշ անձանց շրջանակին պոռնկագրական նյութ կամ առարկա, այդ թվում՝ տպագիր հրատարակություն, կինոյի կամ տեսաֆիլմի նյութ, էլեկտրոնային կրիչի վրա պահվող նյութ, պատկեր կամ պոռնկագրական բնույթի այլ առարկա **առաջարկելը** կամ **տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների միջոցով մատչելի դարձնելը** կամ անորոշ անձանց շրջանակում այդպիսի նյութ կամ առարկա **գովազդելը**

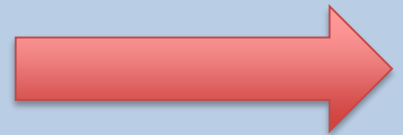
2003թ. քր.օր. - Պոռնկագրական նյութեր կամ առարկաներ, այդ թվում՝ տպագիր հրատարակություններ, կինոյի եւ տեսաֆիլմերի նյութեր, պատկերներ կամ պոռնկագրական բնույթի այլ առարկաներ տարածելը, գովազդելը, հրացնելը, ինչպես նաեւ այդ նպատակով պատրաստելը, եթե բացակայում են սույն օրենսգրքի 132-րդ, 132.2-րդ հոդվածներով նախատեսված հանցագործության հատկանիշները

**Հոդված 300. Պոռնկագրական նյութեր կամ առարկաներ
պատրաստելը, տարածելը կամ պահպանելը
(2003թ. քր.օր.՝ հոդված 263)**

2. Մանկական պոռնոգրաֆիա ստեղծելը, արտադրելը, ձեռք բերելը, տարածելը, իրացնելը, արտահանելը, ներմուծելը, առաջարկելը, գովազդելը, մատչելի դարձնելը, տնօրինելը, տեղեկատվական կամ հաղորդակցական տեխնոլոգիաների միջոցով հասանելիություն ձեռք բերելը կամ համակարգչում, համակարգչային համակարգում, համակարգչային ցանցում կամ համակարգչային այլ սարքավորումների վրա կամ ցանկացած այլ եղանակով մանկական պոռնոգրաֆիա պահպանելը կամ մանկական պոռնոգրաֆիա դիտելը

2003թ. քր.օր. - Համակարգչային համակարգի միջոցով մանկական պոռնոգրաֆիայի ներկայացնելը կամ համակարգչային համակարգում կամ համակարգչային տվյալների պահպանման համակարգում մանկական պոռնոգրաֆիայի պահպանելը

Հոդված 300. Պոռնկագրական նյութեր կամ առարկաներ պատրաստելը, տարածելը կամ պահպանելը (2003թ. քր.օր.՝ հոդված 263)

- 3.** Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը՝
- 1) կատարվել է մերձավոր ազգականի կամ այն անձի կողմից, որի վրա դրված է եղել երեխայի դաստիարակության, ինամքի կամ բուժման պարտականություն, կամ կրթական կամ առողջապահական կազմակերպության այն աշխատակցի կողմից, որը պարտավոր էր հոգ տանել երեխայի մասին կամ վերահսկել նրա վարքագիծը կամ
 - 2) զուգորդվել է անչափահասի նկատմամբ դաժան վերաբերմունքով
- 4.** Սույն հոդվածի 1-ին կամ 2-րդ կամ 3-րդ մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հանցավոր կազմակերպության կողմից
- 5.** Սույն հոդվածի իմաստով՝ մանկական պոռնոգրաֆիա է համարվում ցանկացած նյութ, որտեղ երեխան պատկերված է բացահայտ սեքսուալ բնույթի իրական կամ նմանակված գործողություն կատարելիս կամ սեռական շարժառիթով երեխայի սեռական օրգանը ցուցադրելիս:

**Հոդված 301. Պատմության կամ մշակույթի հուշարձաններ
կամ առանձնակի արժեք ունեցող առարկաներ կամ
փաստաթղթեր ոչնչացնելը կամ վնասելը
(2003թ. քր.օր.-ի հոդված 264, 1-ին եւ 2-րդ մասեր)**

1. Պետության պահպանության տակ գտնվող պատմության կամ մշակույթի հուշարձանը, ինչպես նաեւ պատմական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկան կամ փաստաթուղթը ոչնչացնելը կամ վնասելը՝
2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է հրկիզման, պայթյունի կամ հանրավտանգ այլ եղանակով

**Հոդված 302. Պատմության կամ մշակույթի հուշարձաններ
կամ առանձնակի արժեք ունեցող առարկաներ կամ
փաստաթղթեր անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը
(2003թ. քր.օր.-ի հոդված 264, 3-րդ եւ 4-րդ մասեր)**

1. Պետության պահպանության տակ գտնվող պատմության կամ մշակույթի հուշարձանը, ինչպես նաեւ պատմական կամ մշակութային առանձնակի արժեք ունեցող առարկան կամ փաստաթուղթն անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը (2003թ. քր.օր. - եթե արարքը պատճառել է խոշոր վնաս կամ առանձնապես խոշոր վնաս)

Հոդված 303. Հնագիտական օբյեկտները ոչնչացնելը կամ վնասելը կամ այլ ապօրինի արարքներ կատարելը (նոր հոդված)

1. Ապօրինի հնագիտական աշխատանք իրականացնելը, որը հանգեցրել է հնագիտական օբյեկտի ոչնչացման, վնասման կամ կորստի, կամ այնպիսի ապօրինի արարք կատարելը, որը հանգեցրել է հնագիտական կամ հնէաբանական տեղեկության կորստի, կամ հնագիտական կամ հնէաբանական գտածոյին ապօրինի տիրանալը
2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝
 - 1) հրկիզման, պայթյունի կամ հանրավտանգ այլ եղանակով կամ
 - 2) առանձնակի արժեք ունեցող հնագիտական օբյեկտի նկատմամբ

**Հոդված 304. Հնագիտական օբյեկտները անգգուշությամբ
ոչնչացնելը կամ վնասելը կամ այլ ապօրինի արարքներ
կատարելը
(նոր հոդված)**

1. Ապօրինի հնագիտական աշխատանք իրականացնելը, որն
անգգուշությամբ հանգեցրել է հնագիտական օբյեկտի ոչնչացման, վնասման
կամ կորստի, կամ այնպիսի ապօրինի արարք կատարելը, որն
անգգուշությամբ հանգեցրել է հնագիտական կամ հնէաբանական
տեղեկության կորստի

Յոդված 305. Դիակն անարգանքի ենթարկելը

(2003թ. քր.օր.-ի հոդված 265)

1. Դիակն անարգանքի ենթարկելը՝ դիակը պղծելը, ապօրինի արտաշիրիմելը, նրա հագուստը կամ նրա վրա գտնվող այլ իրը վերցնելը կամ մահացածի հիշատակն այլ կերպ անարգելը (2003թ. քր.օր. - եղանակները նշված չեն)

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորված ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի շարժառիթով կամ

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ

Հոդված 306. Գերեզմանն անարգանքի ենթարկելը (2003թ. քր.օր.-ի հոդված 265)

1. Մահացածին թաղելու վայրը կամ գերեզմանի վրա եղած շինությունը կամ առարկան ոչնչացնելը, վնասելը կամ պղծելը

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

1) ռասայական, ազգային, էթնիկ կամ սոցիալական ծագումով, կրոնով, քաղաքական կամ այլ հայացքներով կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներով պայմանավորված ատելության, անհանդուրժողականության կամ թշնամանքի շարժառիթով,

2) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ կամ

3) հրկիզման, պայթյունի կամ հանրավտանգ այլ եղանակով

Չորված 307. Կենդանիների նկատմամբ դաժան վերաբերմունքը (2003թ. քր.օր.-ի հոդված 258.2)

1. Կենդանու նկատմամբ դաժան վերաբերմունքը՝ կենդանու կյանքի ընդհատումը խեղդելու, կախելու, մասնատելու, թունավորելու կամ այնպիսի նյութ ներարկելու միջոցով, որը տառապանք պատճառելով է հանգեցնում մահվան, ողջ վիճակում կենդանու մաշկազերծումը, անդամահատումը, կենդանիների մարտի կազմակերպումը կամ իրականացումը կամ **անտուն կենդանու այնպիսի հավաքը կամ բռնումը, որը հանգեցնում է կենդանու խեղմանը կամ կենդանու կյանքի ընդհատմանը**, ինչպես նաեւ կենդանուն սահմանված կարգի խախտմամբ գիտահետազոտական, բժշկական կամ փորձարարական նպատակով օգտագործելը կամ այլ դաժան վերաբերմունքը

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված արարքը, որը կատարվել է՝

- 1) մի խումբ անձանց կողմից նախնական համաձայնությամբ,
- 2) առանձին դաժանությամբ,
- 3) 12 տարին չըրացած անձի ներկայությամբ կամ
- 4) **շահադիտական դրդումներով**

(2003թ. քր.օր.-ի հոդված 260 Վանդալիզմը)

Շենքերը կամ այլ կառույցներն անպարկեշտ գրագրություններով կամ պատկերներով պղծելը, հասարակական տրանսպորտում կամ այլ հասարակական վայրերում գույքը վնասելը, եթե բացակայում են առավել ծանր հանցագործության հատկանիշները

ԱՊԱՔՐԵԱԿԱՆԱՑՎԵԼ Է